

Tekst 1

Platon: Faidros

I: De store tænkere, Platon, 1964, s. 158 f.

Da hænder det, at en menneskelig sjæl går over i dyreskikkelse, og at omvendt en, der tidligere var menneske, igen vender tilbage fra dyr til menneske. Den, der aldrig har set sandheden, vil ikke få menneskeskikkelse. Et menneske skal nemlig kunne tænke ud fra den såkaldte idé, idet han sammenfatter de mange sanseindtryk til det logiske begreb; og det er netop en generindring af de ting, som vor sjæl skuede, dengang den i en guds følge var hævet op til den virkelige væren og så alt det, der ligger ud over de ting, som vi nu kalder værende. Derfor er det retfærdigvis også kun filosoffens ånd, der får vinger; for han har hvert øjeblik mulighed for gennem mindet at være sammen med de ting, som den gud, der virkelig er guddommelig, altid er hos. En mand, der på ret vis udnytter erindringen om disse ting, bliver indviet i stadig højere mysterier, og er overhovedet den eneste, der i sandhed er indviet. Derfor unddrager han sig de menneskelige anliggender og holder sig til det guddommelige, og mængden anser ham for halvtosset, uvidende om, at han i virkeligheden er fyldt af guddommen. [...]

Som sagt har enhver menneskesjæl i følge sit væsen set det værende; ellers ville den ikke have taget bolig i et menneske. men det er ikke enhver sjæl, der har let ved ud fra de jordiske ting at mindes de himmelske; det gælder både dem, der kun en kort tid fik lejlighed til at skue de himmelske ting, og alle dem, der efter faldet herved fik en krank skæbne, så de af dårlige omgivelser blev lokket til uretfærdighed og glemte de hellige ting, de skuede. Der er kun få tilbage, i hvis erindring alt det står tilstrækkeligt tydeligt. Men når de ser et afbillede af de himmelske ting, bliver de ude af sig selv af bæven, men de kan ikke klart gennemskue og fatte den lidenskab, der har grebet dem. De jordiske afbilleder af retfærdigheden, besindigheden og alt det andet, der er værdifuldt for sjælen, har ingen glans, og på grund af sanseorganernes sløvhed er kun få i stand til ved synet af afbildningerne at skue det, som de efterligner. Skønheden alene var dengang strålende at se. Da vi filosoffer fulgte Zeus, og andre sjæle i et helligt kor fulgte andre guder, skuede vi den alle med et saligt blik og syn, og vi blev indviet i det mysterium, der med guddommelig ret kan kaldes det saligste af alle; vi gennemgik indiviellsens fest fuldkomne og uberørte af alle onder, vi siden måtte udholde, ja i ren glans blev vi indviet i og skuede de fuldendte,

ublandede, urørlige og salige skikkelser; dengang var vi selv rene og ubesmittede af det såkaldte legeme, som vi nu fører med os, og som vi er lukket inde i som en østers i sin skal.